

Väestönsuojelu

□

Sisällys

- [1 Johdanto](#)
- [2 Aiheeseen liittyviä sivuja](#)
- [3 Yleinen vaaramerkki](#)
- [4 Biologinen ase](#)
- [5 Ensiapu](#)
- [6 Evakuointi](#)
- [7 Henkinen tuki](#)
- [8 Hissi](#)
- [9 Joukkotuhooja](#)
- [10 Kaasuvaaratilanne / Kemikaalionnettomuus](#)
- [11 Kemiallinen ase](#)
- [12 Liikenneonnettomuus](#)
- [13 Lämmönjakelun katkos](#)
- [14 Murtosuojaus](#)
- [15 Myrkytys](#)
- [16 Pelastussuunnitelma](#)
- [17 Pelastustie](#)
- [18 Polttoase](#)
- [19 Räjähdykset](#)
- [20 Sairauskohtaus](#)
- [21 Salasanat](#)
- [22 Savu](#)
- [23 Suojaväistö](#)
- [24 Sähkökatkos](#)
- [25 Säteilysuojelu](#)
- [26 Tapaturma](#)
- [27 Terrorismi / terrori](#)
- [28 Tulipalo / paloturvallisuus](#)
- [29 Uutiset](#)
- [30 Vedenjakelun katkos](#)
- [31 Vesiepidemia, saastunut vesi](#)
- [32 Vesihuolto](#)
- [33 Vesivahinko](#)
- [34 Väestönsuoja](#)
- [35 Säädöksiä](#)
- [36 Lähteet ja sivustot](#)

Johdanto

HUOM! SIVU SAATTAA SISÄLTÄÄ VIRHEITÄ, TARKISTA VIRANOMAISTEN YMS. SIVUILTA

Pelastustoimen mukaan väestönsuojelun tarkoituksena on väestön turvaaminen sodan ja muiden siihen verrattavien olosuhteiden aiheuttamilta tuhoilta sekä niiden vahinkojen rajoittaminen ja seurausten lieventäminen ([Lue lisää Pelastustoimen kotisivuilta](#)). Perusta väestönsuojelulle asetetaan Geneven yleissopimusten lisäpöytäkirjassa I sekä Suomen laissa ja asetuksissa. Kyse on julkisen hallinnon järjestämästä yleisestä väestönsuojelusta sekä yhteisöjen ja yksityisten järjestämästä omatoimisesta / omaehtoisesta suojelusta. Omatoiminen suojelu tarkoittaa virastojen, yritysten ja asuintalojen suorittamia omia suojelutoimenpiteitä.

Tällä sivulla väestönsuojelu käsittää laajemmin monia yhteiskunnan häiriötilanteita, joita kansalainen voi kohdata arkena ja matkaillessaan.

Tutustu sivustoon [72 tuntia](#)

Aiheeseen liittyviä sivuja

Wikikosta löytyy paljon aiheeseen liittyviä sivuja luokasta [Väestönsuojelu](#)

[Varautuminen kotona, ohjeita häiriötilanteiden varalle -esite](#)
[Huoltovarmuuskeskus](#)

[KOVA-toimikunta](#)

[SPEK TUTKII 19 - Varautuminen ja kansalaisten kriisinkestävyys -tutkimus](#)
[Varautuminen kotona](#)
[Helsinki-turva Varautuminen](#)
[Jos kriisi puhkeaa tai sota syttyy, tärkeää tietoa Ruotsin asukkaille \(suomeksi\)](#)
[Testaa oletko varautumisen mestari! -testi](#)

Yleinen vaaramerkki

- Yleinen vaaramerkki: 60 s pituinen vuorotteleva nouseva äänimerkki (pituus 7 s) ja laskeva äänimerkki (pituus 7 s) väestöhälyttimestä (sireenityyppinen ulkohälytin ja pillityyppinen hälytin) tai viranomaisen kuuluttama varoitus sekä aina vaaratiedote. (Pillityyppinen 60 sekunnin pituinen 2 s välein toistuva 2 s äänimerkki, myös esim. äänitorvella.)
 - Varoittaa uhkaavasta **välittömästä** vaarasta!!!
- Vaara ohi -merkki: 60 s pituinen tasainen äänimerkki ja se ilmoittaa, että uhka tai vaara on ohi.
- Kokeilumerkki: 7 sekunnin pituinen tasainen ääni (mahdollisesti aluksi nouseva ja sitten laskee ja tasainen). Kuukauden ensimmäinen arkimaanantai klo 12. Ei edellytä mitään toimenpiteitä. Televisiossa kuukauden ensimmäinen arkimaanantai klo 11.20. Radiossa 11. helmikuuta.
- (Palo- ja pelastusmerkki: 60 s pituinen tasainen äänimerkki (mahdollisesti aluksi nouseva)). Palo- ja pelastushenkilöstön kokoonkutsu.

Yleisen vaaramerkin kuultua

1. Siirry välittömästi sisälle ja pysy sisällä.
 1. Varoita naapureita (soita ovikelloa, huuda, muu äänimerkki rappukäytävässä, puhelimella, tehtävään määrätty henkilö).
2. Sulje koneellinen ilmanvaihto ja tiiviisti ovet, postiluukku, ikkunat, tuuletusaukot, takat yms. joista pääsee ilmaa sisälle. Aseta muovi aukkojen päälle ja teippaa reunoilta.

3. Avaa radio ja odota rauhallisesti ohjeita. Kuuntele vaaratiedote radiosta ja/tai teksti-TV:n sivulta 112.

1. <https://yle.fi/aihe/tekstiv?P=112>

4. Vältä puhelimen käyttöä etteivät linjat tukkeudu.

5. Älä poistu alueelta ilman viranomaisten kehotusta ja ohjeita ettet joutuisi vaaraan matkalla. Ulosmeno suojautuneena vain pakottavissa tilanteissa.

- Lähtökohtaisesti suojaudutaan aina sisätilaan ja vain viranomaisen julistamissa poikkeusoloissa väestönsuojiiin.

Biologinen ase

Ks. sivu [Joukkotuhoase](#).

Ensiapu

[Ensiapu](#)

[Suojeluensiapu](#)

[Puhdistustoiminta](#)

Evakuointi

[Evakuointien suunnittelu ja toimeenpano-ohje, Sisäministeriön julkaisuja 2024:2](#)

- Evakuoinnilla tarkoitetaan ihmisten ja omaisuuden siirtämistä turvaan vaara-alueelta

tai vaarallisesta kohteesta. Evakuoinnit ovat yksi väestön suojaamiskeinoista ja osa väestönsuojelua. / Ihmisten siirtämistä turvaan vaara-alueelta toimivaltaisen viranomaisen päätöksestä sekä väestön elinedellytysten ja yhteiskunnan tärkeiden toimintojen turvaamista. Evakuointiin kuuluu omatoiminen evakuoituminen eli itsenäinen siirtyminen evakuointimääräyksen jälkeen. Evakuointi on toissijainen toimenpide paikalla suojautumisen ollessa ensisijainen. Evakuointi tapahtuu kokoontumispaikkojen kautta kuljetusta tarvitseville.

- Onnettomuusevakuointi tapahtuu normaalioloissa jonkun onnettomuuden johdosta.
- Laajamittainen evakuointi väestönsuojelutilanteissa tapahtuu valtioneuvoston päätöksestä tai puolustustilassa oltaessa sotilasviranomaisen päätöksestä.
- Tulisi käyttää sanaa 'siirto', kun kyse on muusta kuin evakuoinnista.
- **Suojaväistö:** Väestön siirtämistä johdetusti pois vaara-alueelta. Sisälle suojautuminen katsotaan riittämättömäksi. Asunto jätetään kuin lähdettäisiin pitkälle matkalle.

Henkinen tuki

- [Kriisistä selviytymiseen](#)
- [YLE Näin saat apua kriisitilanteessa - kokosimme listan auttavista puhelimista](#)

Hissi

Hissin pysähtyminen kerrosten välille.

1. Rauhoitu. Hissistä ei lopu ilma.
 2. Soita hissihuollon vikapäivystykseen tai 112. Esim. KONE Hissit Oy 0800 150 63. Varanumero 0800 144 774.
- Suojeluhenkilöstön tulisi osata päästää hissiin jäänyt pois.

Joukkotuhoase

Ks. sivu [Joukkotuhoase](#).

Kaasuvaaratilanne / Kemikaalionnettomuus

- Ks. sivu [Sisälle suojautuminen](#).
- Vakavan kemikaalionnettomuuden (eli esimerkiksi kemianteollisuuslaitoksella sattuneen onnettomuuden) tai esimerkiksi ydinlaskeuman alta (tuulen alapuolelta) tulee siirtyä pois joksikin aikaa. Esimerkiksi kutsua itsensä tuttujen luo kylään tai lähteä kotimaankiertueelle. Kannattaa säilyttää esimerkiksi kotona tai autossa laukussa pari alusvaatekertaa sekä hygieniavarusteet tämänkaltaisia äkkikyläilyjä taikka mitä hyvänsä akuuttia tarvetta varten. Kunkin perheenjäsenen varusteet samassa kassissa. Voidaan esimerkiksi ostaa uusia vaatteita, jotka heti pakataan minigrip-pusseihin, etteivät ne ala kerätä hajuja ennen käyttöönottoa.
- Yleisiä ammoniakki, kloori ja rikkidioksidi.
- Usein värittömiä, mutta pistävän hajuisia. Kaasut ovat usein ilmaa raskaampia ja valuvat näin maanpinnalle ja maanpinnan alaisiin kerroksiin ja kuoppiin.
- Ensiapuna raitis ilma, lepo ja lämpö. Puoli-istuva asento. Tarvittaessa henkeä pelastavat toimenpiteet.
- Asuinpaikkaa valittaessa voi selvittää alueen riskitekijät ja välttää hankkimasta asuntoa ja muuttamasta riskialueille.

Ulkotiloissa haistettaessa kaasua ja/tai kuullaan yleinen vaaramerkki:

1. Siirry kaasupilven alta sisätiloihin tai sivutuuleen eli kaasupilven viereen. Kaasupilvi kulkee jostain suunnasta johonkin suuntaan tuulen mukana. Kulkiessasi sivutuuleen, tunnet tuulen käsivartta kohden, et naamaa tai selkää vasten. Tuulen suunta selviää kostuttamalla sormi ja nostamalla se pystyyn ja toteamalla miltä sivulta sormi kuivaa ensimmäisenä, jolta puolelta tuuli puhaltaa.
2. Pyri korkealle maastonkohdalle, ei alaville paikoille.
3. Liiku hengästyttä.
4. Paina moninkertainen märkä mielellään villakangas tai muu kangas, hattu, ruohoa, turvetta tai sammalta suun eteen ja hengitä sen läpi.

Sisätiloissa haistettaessa kaasua ja/tai kuullaan yleinen vaaramerkki:

1. Noudata 'Yleisen vaaramerkin kuultua' suoritettavia ohjeita.
 1. Pysytellään talon yläkerroksissa, ei kellarissa (kaasu laskeutuu alaspäin) ja tuulen alapuoleisissa huoneissa eli tuulen vastaiset huoneet ottavat vastaan kaasupilven ja suojaavat. Jos tuulensuuntaa ei tiedetä, jätetään sisäovet auki.
2. Älä mene väestönsuojaan, koska se ei normaalisti ole käyttökunnossa ja nk. sulkutilassa eli kaasu pääse väestönsuojaan vaikka suojan ovi olisi kiinni. Väestönsuojassa on erinäisiä venttiileitä, jotka aukiollessaan päästävät kaasun sisään. Lisäksi suoja on alakerroksissa, johon kaasu juuri laskeutuu.
3. Ilmanvaihtojärjestelmästä sulakkeet nolille.
4. Mikäli selkeästi ehtii, rakennuksen ulkopuolisten tulo- ja poistoilmaventtiilien

teippaus/huputus ennen lähtöä, varoen katolla kulkiensa ja tikkaiden kanssa. Ikkunaventtiilien sulkeminen sisäkautta joko sisä- tai ulkopuolelta. Porraskäytävän/ala-aulan korvausilmaventtiilien sulkeminen.

1. Yritä tiivistää teippaamalla ovien reunat ja tuuletusaukot erityisen huolellisesti, tarvittaessa myös sisäovia.
5. Painetaan kostea huokoinen vaate suun eteen ja hengitetään sen läpi.
6. Kuunnellaan radiota esim. Ylen kanavaa ja seurataan tiedotusvälineitä.
7. Kaasuvaaran ollessa ohi ulkona, tuuletetaan huolellisesti sisätilat.

Autossa

1. Sulje ilmanvaihto: Käännä puhallus nollille ja valitse ilmankierto auton sisällä.
2. Aja sivutuuleen pois alueelta.
3. Kuunnellaan radiota esim. Ylen kanavaa ja seurataan tiedotusvälineitä.

Kemiallinen ase

Ks. sivu [Joukkotuhoase](#).

Liikenneonnettomuus

Aluksi aina hätävilkut päälle tai muu vastaava huomioväline lisäonnettomuuksien estämiseksi. Tehdään ilmoitus ja annetaan ensiapua.

Lämmönjakelun katkos

1. Pysäytetään koneellinen ilmastointi.
2. Suljetaan ovet, ikkunat ja venttiilit, ei tuuleteta ja avata ovia usein, tiivistetään raot ja peitetään ikkunat.
3. Otetaan käyttöön mahdollinen muu lämmitysjärjestely; takka, kamina, auton sisätilanlämmitin, valaistus.
4. Tyhjennetään tai lisäeristetään mahdollisuuksien mukaan vesikeskus- ja käyttövesijärjestelmät jäätymiseltä.
5. Siirrytään samaan huoneeseen, tuodaan lisää mattoja lattialle. Voidaan rakentaa pieni eristetty huone esimerkiksi ison pöydän alle tai pystyttää teltta sisälle, joka eristetään ulkopuolelta mahdollisimman hyvin.
6. Pukeudutaan lämpimästi ja kietoudutaan peittoihin ja makuupussiin, tehdään huovista teltta.
7. Syödään ja levätään, istutaan ja nukutaan toisissaan kiinni, "lusikassa".
8. Vältetään *lämpimän* käyttöveden käyttöä.
9. Lämmönjakelun palauduttua tarkkaillaan että kaikki laitteet toimivat normaalisti.

Murtosuojaus

- Takalukittava käyttölukko, varmuusluko, Verisure®-hälytinjärjestelmä sekä oven saranatapit, rakorauta, ovisilmä ja varmuusketju.
- Avaimissa ei tule olla nimeä, osoitetta, puhelinnumeroa tai kiinni henkilökorttia tms. tunnistettavaa merkintää.
- Huolehditaan yleisten tilojen ovien kuten rappukäytävien ja ikkunoiden sulkeutumisesta ja sulkemisesta kuljettaessa niistä tai poistuttaessa tilasta.
- Kiinnitetään huomiota talossa liikkuviin vieraisiin henkilöihin.

Yleisavain

- Huoneistojen käyttölukot sarjoitetaan kiinteistön yleisavainsarjaan. Avaimiin ei kiinnitetä nimeä, osoitetta tai puhelinnumeroa. Käyttöä valvotaan ja säilytetään huolellisesti!
- Katoaminen:
 1. Ilmoitetaan isännöitsijälle ja huoltoyhtiölle
 2. Ilmoitetaan poliisille
 3. Järjestetään vartiointi
 4. Ilmoitetaan vakuutusyhtiölle
 5. Tiedotetaan asukkaille
 6. Aloitetaan mahdollisesti lukkojen uudelleen sarjoitus.

Myrkytys

Myrkytystietokeskus (HUS).

Pelastussuunnitelma

- Pelastuslain 15 §:n mukaan on kohteelle määrätyissä tapauksissa laadittava pelastussuunnitelma ja pidettävä se ajantasaisena. Jokaisen asukkaan ja työntekijän tulisi tuntea pelastussuunnitelman sisältö. Suunnitelmassa on mahdollisesti mainittu myös suojelujohtajan nimi.
- Kohde kuuluu johonkin pelastustoimen alueeseen ([Pelastuslaitokset](#)).

Pelastustie

Pelastustiet eli pelastukseen käytettävät ajotiet on pidettävä vapaina mahdollisimman lähelle ulkovea. Tarkoittaa myös lumesta.

Polttoase

- Polttotaisteluaaineet ovat kiinteitä, sitkostettuja tai nestemäisiä kemiallisia yhdisteitä tai seoksia. Paloaika on alle minuutista 15 minuuttiin. Aiheuttavat palovammoja, vaurioita, tuhoa, myrkytyksiä tai kuoleman. Lentorynnäkössä 500 kg napalpommi 20 m korkeudesta aiheuttaa 90 x 30 m paloalueen. Raketinheitin. Polttoraketti. Liekinheitin. Kannettava polttorakettiheitin.
- Maaöljypohjainen
 - **Napalm:** Savu paksua, mustaa ja myrkyllistä. Paloaika 3-15 min. Alumiinisaippualla tai muoviseoksella hyytelöityä bensiiniä. Alumiinisaippua 4-12 % + bensiini 88-96 %. Tahmea, hyytelömäinen. Tarttuu lähes kaikkiin pintoihin. Kelluu ja palaa veden pinnalla. Palolämpötila 800-1 200°, lisäaineilla 2 000°. Sytyttimenä usein fosfori. Levitys tykistöaseilla, lentokoneilla ja helikoptereilla.
 - Napalm-miina 200 l tynnyristä sähkönsallilla ja 3 kg TNT sekä sytytin ja sähkönsallilla.
- Metallinen
 - **Magnesium ja natrium:** Polttotaisteluaaineseoksissa. Palolämpötila magnesium 2 000°. Magnesium irrottaa vedestä vetyä ja vety lisää palon voimaa. Natrium palaa myös vedessä ja lumessa.
- Muovipohjainen
 - **Trietyylialumiini:** Muovilla sakeutettuna rakettien taistelukärjissä. Väritön, juokseva neste. Räjähää itsestään ilman ja veden vaikutuksesta. Palolämpötila n. 2 000°.
- Pyroforinen eli itsestään syttyvä.

- **Valkoinen fosfori:** Palaa vaalealla liekillä. Valkoinen savu on myrkyllistä. Sammuu vedellä, syttyy kuivuttuaan uudestaan. Palaessa syntyy pintoihin tarttuvia roiskeita. Vahamainen kellertävä kiinteä aine. Syttyy itsestään ilman hapen vaikutuksesta. Palolämpötila n. 1 200°. Levitys tykistöaseilla, lentokoneilla ja helikoptereilla.
- Pyrotekninen l. itsestään palava.
 - **Termiitti:** Palopommeissa. Ei tarvitse ulkopuolista happea. Itsestään palava. Alumiinin ja rautaoksidin seos. Palolämpötila 2 500°.

Räjähdyk

- Räjähdyk saattaa heikentää rakenteita, jotka sortuvat hetken kuluttua.
- Sirpalevahingot, palovammat, tärykalvojen vaurioituminen jne.

Sairauskohtaus

- Ensiaputaitojen ylläpitäminen. Ensiaputaitoisten ihmisten kartoittaminen.
- Vapaat pelastustiet ulko-oville saakka.

Salasanat

- [Pidempi parempi - Näin teet hyvän salasanan](#)
- [YLE Digitreenit: Salasanakone - testaa kuinka nopeasti salasanana murretaan](#)
- [Tieto- ja kyberturvallisuus haltuun](#)
- [Kyberin taskutieto](#)

Savu

Ks. kohta Kaasuvaaratilanne.

Suojaväistö

Ks. kohta Evakuointi.

Sähkökatkos

Ks. sivu [Sähkökatkos](#).

Säteilyvaara

Ks. sivu [Säteilyvaaratilanne](#)

Tapaturma

Lumen ja jään tippuminen päälle: Rakenteelliset esteet. Seuranta. Tilapäiset esteet vaaratilanteissa. Hallittu pudotus ennakoivasti.

Terrorismi / terrori

JUOKSE – PIILOUDU – ILMOITA

Tulipalo / paloturvallisuus

PELASTA - VAROITA - HÄLYTÄ - SAMMUTA - RAJOITA - OPASTA

1. PELASTA VAARASSA OLEVAT HENKILÖT
2. VAROITA PAIKALLAOLIJOITA / OHJAA ULOS
3. RAJOITA PALOA (OVET, IKKUNAT, ILMASTOINTI, KAASUPULLOT)
4. SOITA 112
5. SAMMUTA, VARMISTA TYHJÄ RAKENNUS, ANNA ENSIAPUA
6. OPASTA (POISTUMISREITTEJÄ, EI VIRANOMAISTEN TIELLE)
7. INFORMOI MUUTA TURV. HENKILÖSTÖÄ JA HENKILÖKUNTAA

- Lähtökohtaisesti savuiseen porrashuoneeseen ei saa poistua. Hissiä ei saa käyttää.
- Liikkuminen tapahtuu matalana ja tarvittaessa ryömimällä, suojataan itseä paksulla villahuovalla tai villakangastakilla ja hengitystä kostealla kankaalla. Jos asunnosta voidaan poistua, on ikkunat ja ovet pyrittävä sulkemaan palon leviämisen estämiseksi koko matkalla. Ennen kuin avataan ovea, kokeillaan kämmenellä onko ovi alaosastaan kuuma. Kuumaa ovea ei avata vaan tällöin vaihdetaan poistumisreittiä, muutoin avataan varovasti raottamalla. Pyri varoittamaan samalla muita ja auttamaan. Kuoleminen tapahtuu ensisijaisesti häkään ja savukaasuihin. Pudottautumiskorkeuden ollessa enemmän kuin 3,5 metriä pientaloissa on tikkaat. Jos jodut kuitenkin pudottautumaan, roiku ensin ikkunan puitteista. Kolmannesta kerroksesta voi mahdollisesti vielä selvitä vain jalkansa rikkomalla jos vaihtoehtona on kuolema itse kerroksessa.
- Tulipalon havaittua ja kun omasta asunnosta ei voida poistua, laske vettä valmiiksi ammeeseen ja lavuaariin, tuki oven postiluukku ja raot sekä ilmanvaihtoventtiilit märällä kankaalla. Jäähdytä kuumenevaa ovea vedellä, älä avaa! Tuuleta tarvittaessa raikkaalla ilmalla. Siirrä helposti syttyvät tavarat pois ikkunoiden läheltä.
- Rasvapalo sammutetaan tukahduttamalla. Katkaise ensin virta sähkölaitteesta.
- Kerrostalon asunto on oma palo-osasto, josta palon leviäminen on pyritty estämään. Pelastuslain 10.2 §:n mukaan uloskäytävillä sekä ullakoiden, kellarien ja varastojen kulkureiteillä ei saa säilyttää tavaraa.
- Rikkinäiset sähkölaitteet, rasvan kuumentaminen valvomatta, tupakointi, lasten leikkiminen tulella, pelastusteiden esteettömyys, kiukaan päällä/saunassa kuivattaminen, rikkinäiset palovaroittimet, palo-osastoinnin toimivuus, ei ylimääräistä palokuormaa. Jääkaapin takaosan imurointi, kompressorin ja valuma-astian silmämääräinen tarkistus vähintään kerran vuodessa.
- Varaudu etukäteen selvittämällä pelastautumisreitit ja hankkimalla alkusammutusvälineet ja varoittimet, myös matkustettaessa ja työpaikalla. Suunnittele kaksi pakoreittiä pois jokaisesta huoneesta eli vältä oleskelua ja varsinkin nukkumista huoneissa, joissa on vain yksi ulosmenoreitti.
- Käytä palovaroittimia myös matkaillessa ja testaa toiminta säännöllisesti.
- Älä yllirasita jatkojohtoja äläkä käytä useita jatkojohtoja peräkkäin.
- Opettele palosammuttimien tehokas käyttämistapa.
- Hanki kasattavat tikkaat yläkertaan joka huoneeseen, joiden avulla on mahdollista poistua ikkunasta maanpinnalle tai matalammalle tasanteelle.
- Hanki vihellyspilli joka huoneeseen.
- Asenna tarvittaessa sprinkler-järjestelmä asuntoon.
- Pelastusajoneuvojen tikkaat yltyvät enintään noin 36,5 m (120 jalkaa).
- Paloharjoitus kaksi kertaa vuodessa myös kotona. Opettele ja opeta läheisiä miten palotilanteessa toimitaan.
- **Häkä** (hiilimonoksidi): Väritöntä ja hajutonta. Syntyy epätäydellisessä palamisessa riittävän hapen puutteessa. Kaasu aiheuttaa helposti tajuttomuuden ja voi johtaa kuolemaan. Älä sulje

savuhormin peltejä liian aikaisin!

- Vaatteet: Villa ja silkki eivät syty yhtä helposti kuin esim. puuvilla, akryyli ja pellava. Villa ei edistä paloa.
 - Omien vaatteiden palaessa heittäydy maahan kieriskelemään. Toisten vaatteiden palaessa kaada maahan ja kierrittele. Jos tukahdutat vedellä tai peitteellä, aloita päästä tukahduttaminen! Tee jäähdytys vedellä, äläkä revi irti ihoon palaneita vaatteita.

[Orangeville, near Sydney, on December 5, 2019](#)

- Tee pelastautumissuunnitelma: Selvitä mistä kaikkialta pääsee rakennuksesta ulos. Tarvittaessa valmistele poistumisreittejä ja poistumisvälineitä ja sammutusvälineet. Sovi kokoontumispaikka rakennuksen ulkopuolelle läheistyyteen mutta turvalliseen paikkaan, missä kaikki tapaavat.

Uutiset

Kriisitilanteessa annettava informaatio ei välttämättä ole totta!

- Valeuutiset: Ks. sivu [Informaatiosodankäynti](#).

Vedenjakelun katkos

- Juomiseen 2-3 l / hlö / vrk.
- Valmistaudutaan pitämällä kotivarassa veden säilyttämiseen soveltuvia astioita. Veden säilyttämistä voidaan parantaa vedensäilytysaineilla.
- Pilaantunutta vettä voidaan puhdistaa vedenpuhdistustableteilla ja suodatuslaitteilla, myös retkikäyttöön tarkoitetuilla suodattimilla.
- Saastunut vesi, ongelma vedenjakelujärjestelmässä.

Vesiepidemia, saastunut vesi

- Viranomaisten ohjeiden mukaan rajoitetaan veden käyttöä ja esim. juoma- ja ruoanvalmistusvesi keitetään ohjeen mukaan.
- Vesijohtokloorauksen eli shokkikloorauksen aikana ei tule käyttää vettä.
- Puhdista huolellisesti laitteet ja astiat, jotka ovat olleet saastuneen veden kanssa kosketuksissa.

Vesihuolto

Ks. esimerkiksi Sosiaali- ja terveysministeriön sekä Maa- ja metsätalousministeriön ohje vuonna 2020: [Tiedosto:Vesihuollon varautuminen koronaviruksen aiheuttamassa tautiepidemiassa.pdf](#)

Vesivahinko

1. Katkaise sähköt vuotokohteesta ja sen läheisyydestä.
 2. Tyrehdytä vuoto veden pääsulusta tai suoraan vuotokohteesta.
 3. Soita tarvittaessa 112.
 4. Ilmoita välittömästi huoltomiehelle ja isännöitsijälle.
- Vuodosta kertovat myös vesimittarin jatkuva pyöriminen, veden katoaminen lämmitysverkosta,

merkit tilojen pinnoissa ja huono sisäilma.

- Tulva, rankkasade, vuotavat rakenteet, rakennusvirheet, koneiden rikkoontuminen, ilkivalta.
- Tiedetään ennakolta pääsulkujen sijainnit. Laitteiden (pesukone, astianpesukone ym.) kuntoarvio säännöllisesti ja suodattimien ja nukkasihtien puhdistaminen kuukausittain. Valuma-altaiden käyttäminen keittiökoneiden alla (jääkaappi, pakastin, astianpesukone, pesukone keittiössä). Puunlehtien poistaminen ränneistä.
- Kytetään AINA astianpesukoneen ja pyykinpesukoneen hanat kiinni laitteen ollessa käyttämättä.

Väestönsuoja

Ks. sivu [Väestönsuoja ja suojautuminen](#).

Säädöksiä

- [Valmiuslaki \(1552/2011\)](#)

1 § lain tarkoituksena on poikkeusoloissa suojata väestöä sekä turvata sen toimeentulo ja maan talouselämä, ylläpitää oikeusjärjestystä, perusoikeuksia ja ihmisoikeuksia sekä turvata valtakunnan alueellinen koskemattomuus ja itsenäisyys.

2 § säädetään viranomaisten toimivaltuuksista poikkeusolojen aikana. Lisäksi laissa säädetään viranomaisten varautumisesta poikkeusoloihin.

3 § Poikkeusoloja tämän lain mukaan ovat:

- 1) Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava **hyökkäys** ja sen välitön jälkitila;
- 2) Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan **hyökkäyksen uhka**, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista;
- 3) väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava **tapahtuma tai uhka**, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat;
- 4) erityisen vakava **suuronnettomuus** ja sen välitön jälkitila; sekä
- 5) vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen **tartuntatauti**.

4 § Toimivaltuuksia voidaan käyttää vain sellaisin tavoin, jotka ovat välttämättömiä lain tarkoituksen saavuttamiseksi ja oikeassa suhteessa toimivaltuuden käyttämisellä tavoiteltavaan päämäärään nähden.

3 luku Varautuminen

13 § Varautumista johtaa ja valvoo valtioneuvosto sekä kukin ministeriö toimialallaan. Kukin ministeriö yhteensovittaa varautumista omalla toimialallaan.

4 luku Rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusalan toiminnan turvaaminen

5 luku Hyödyketuotannon ja -jakelun sekä energiahuollon varmistaminen

6 luku Rakentamisen ja rakennustuotteiden säännöstely

- 7 luku Asuntokannan käytön säännöstely
- 8 luku Sosiaaliturvaan liittyvät muutokset
- 9 luku Sähköisten tieto- ja viestintäjärjestelmien toimivuuden sekä postipalveluiden saatavuuden turvaaminen
- 10 luku Kuljetusten turvaaminen ja polttonesteen säännöstely
- 11 luku Sosiaali- ja terveydenhuollon turvaaminen
- 12 luku Valtiontalouden hoito poikkeusoloissa
- 13 luku Julkis- ja yksityisoikeudelliset palvelussuhteet
- 14 luku Työvelvollisuus
- 15 luku Hallinnon järjestäminen poikkeusoloissa
- 16 luku Sotilaallinen puolustusvalmius
- 17 luku Väestönsuojelu ja evakuointi**

118 § Liikkumis- ja oleskelurajoitukset väestön suojaamiseksi

- 18 luku Täytäntöönpano
- 19 luku Korvaukset ja oikeusturva
- 20 luku Rangaistussäännökset

- [Valtioneuvoston asetus väestönsuojista \(408/2011\)](#)
- [Valtioneuvoston asetus väestönsuojan laitteista ja varusteista \(409/2011\)](#)
- Laki huoltovarmuuden turvaamisesta (1390/1992)
- Laki aluehallintovirastoista (896/2009)
- Terveydenhuoltolaki (1326/2010)
- Pelastuslaki (379/2011), esim. 12 §
- Meripelastuslaki (1145/2001)
- Puolustustilalaki (1083/1991)
- Laki puolustusvoimista (551/2007)
- Laki vaaratiedotteesta, 466/2012
- VnA pelastustoimesta eli pelastustoimiasetus (407/2011): pelastussuunnitelma
- VnA 787/2003 9 §
- VnA 705/2013
- Sisäasiainministeriön asetus väestönsuojien teknisistä vaatimuksista ja väestönsuojien laitteiden kunnossapidosta (506/2011)

Väestönsuojelu on osa kansainvälisiä Geneven sopimuksia. Sodan säännöistä löytyy itseopiskelumateriaalia esimerkiksi osoitteesta www.sproppimateriaalit.fi ja valitsemalla aihealueeksi Sodan säännöt. Geneven sopimusten väestönsuojelua koskevaa tietoa löytyy esimerkiksi sivulta [Väestönsuojelu ja Geneven sopimukset](#).

Lähteet ja sivustot

- <https://www.huoltovarmuuskeskus.fi>
- Pelastustoimi teksti-TV: <https://yle.fi/aihe/tekstiv?P=868>
- <https://intermin.fi/pelastustoimi/vaestonsuojelu>
- <http://www.spek.fi/Suomeksi/Turvatietao/Vaestonsuojelu>
- <https://www.stuk.fi>
- <http://www.kodinturvaopas.fi>
- <http://72tuntia.fi>

Opaskirjat
Kurssit
Ilmatieteen laitos
Pelastustoimi